

Dhan Kaur (Deceased) through her L.Rs and others v.1
Shamsher Singh and others (M.M. Kumar, J.)

ਐਮ.ਐਮ ਕੁਮਾਰ ਜੇ.

ਧਨ ਕੌਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਉਸ ਦੇ ਆਰਐਸ
ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਰਾਹੀਂ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ

1980 ਦਾ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 1619

25 ਅਪ੍ਰੈਲ 2005

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908—ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 — ਐੱਸ.

17 ਅਤੇ 49 - ਮੁਦਈ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਮਾਲਕ ਹਨ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਬਚਾਓ - ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿੱਜੀ ਭਾਗ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ - ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨੰਬਰ 10 - ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਹਿ ਐਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਬਾਈਡਿੰਗ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ - ਮੌਖਿਕ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ - ਕੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ S. 17(1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ — ਹੋਲਡ, ਨਹੀਂ — ਅਜਿਹੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ 'ਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਉਣ, ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰੇਕ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਲਈ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ — ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਵੇਚਣ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ — ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਹ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਹਿੱਸਾ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ — ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਰਕ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵੰਡ ਦਾ ਮਹਿਜ਼ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਹਨ! ਆਇਨ ਅਜਿਹੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ 'ਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਉਣ, ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਦੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 11, 12, 14 ਤੋਂ 17 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਖਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਦਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਵੰਡ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸਨ

ਜ਼ਬਾਨੀ ਵੰਡ. ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਪੋ-ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੰਬਾ ਅਤੇ ਸੈਟਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 19)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 10 ਜਿਸ ਕੋਲ ਕੁੱਲ 148 ਕਨਾਲ 1 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ 9/33 ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਹਿੱਸਾ ਵੇਚ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬਟਵਾਰੇ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਵੰਡ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

(ਪਰਾ 20)

ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਾਸ ਬਹਿਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੀ

ਜੇਕੇ ਸਿੱਬਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਾਲ

ਸਪਨ ਧੀਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ

ਨਿਰਣਾ

ਐਮ.ਐਮ.ਕੁਮਾਰ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਮੁਦਈ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1980 ਦੇ ਵਿਦਵਤਾ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦਸੰਬਰ, 1976. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਨੇ ਮੂਲ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵੰਡ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿ ਮਾਲਕੀ ਹੈ। -ਸ਼ੇਅਰ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਖਾਤਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੂਲ ਨਾਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(2) ਮੁਦਈਆਂ, ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ (ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਨ) ਨੇ 19 ਅਕਤੂਬਰ, 1973 ਨੂੰ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 211 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 242 ਕਨਾਲ 5 ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਢੀਂਡਸਾ ਦੀ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕੁੱਲ 540 ਕਨਾਲ 13 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਮਰਲੇ ਨਿੱਜੀ ਵੰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ।

**Dhan Kaur (Deceased) through her L.Rs and others v.3
Shamsher Singh and others (M.M. Kumar, J.)**

ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 13 ਪੁੱਤਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵੰਡਣ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(3) ਮੁਦਈ ਵਿਚ ਦਰਜ ਬਿਆਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੰ: 13 ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 17 ਸਾਰੀ 540 ਕਨਾਲ 13 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 242 ਕਨਾਲ 5 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ 13 ਕਨਾਲ 4 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖੇਵਟ ਨੰ: 12 ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਈ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ: 13 ਅਤੇ ਆਸ ਕੌਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 18. ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿੱਜੀ ਵੰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਕੇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਕਰੀ, ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਅਤੇ ਵਟਾਂਦਰਾ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 13 ਅਤੇ 18 ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

- (a) ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 13 ਨੇ 13 ਕਨਾਲ 4 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲੌਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੂੰ ਨਿਵੇਕਲੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ।
- (b) ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ, ਮੁਦਈ ਨੇ 38 ਕਨਾਲ 4 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਲਈ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
- (c) ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 6 ਤੋਂ 12 ਅਤੇ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 5, 19 ਅਤੇ 20 ਨੂੰ 285 ਕਨਾਲ 4 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵੰਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਈ।
ਮਾਲਕ
- (d) ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 19 ਨੇ 50 ਕਨਾਲ 9 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਇਕੱਲੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿੱਜੀ ਵੰਡ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਮੁੜ ਵੰਡ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਵੰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਇੰਤਕਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਰੂ. ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ 12,000 ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਦੋਂ ਉਠਿਆ ਜਦੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 10 ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਟਵਾਰੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨੰ: 11, 12, 14 ਤੋਂ 17 ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 10 ਅਤੇ 33 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ

ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਲੜਿਆ।

(5) ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ: 10, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ: 33 ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕੁੱਲ 540 ਕਨਾਲ 13 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 13, 17 ਤੋਂ 19, 28 ਅਤੇ ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 33 ਦੂਜੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਅਸਲ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰਾਂ ਤੋਂ ਟਰਾਂਫਰੀ ਸਨ। ਵੰਡ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 13 ਅਤੇ 18 ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਸਨ। ਤਬਾਦਲੇ ਦੀਆਂ ਡੀਡਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਤਬਾਦਲਾ ਡੀਡਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਸਾਂਝੀ ਖੋਟੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ।

(6) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਸਾਬਕਾ. ਪੀ-1, ਮੋਰਟਗੇਜ ਡੀਡ ਐਕਸ. ਪੀ-2 ਅਤੇ ਸੇਲ ਡੀਡ ਐਕਸ. P-3 ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਤੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਨੂੰ ਨਿਵੇਕਲੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦੇ ਤੱਥ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਸਬੂਤ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ Ex.P-1, P-2 ਅਤੇ P-3 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 10 ਅਤੇ 33 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਲੜਿਆ, ਰਿਲਾਇੰਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰ: 11, 12, 14 ਤੋਂ 17 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੰਡ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਦਾਖਲੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮੁੜ ਵੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

“ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੰਡ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ. P-1 ਮੋਰਟਗੇਜ ਡੀਡ Exh. ਪੀ-2 ਅਤੇ ਇਨ ਸੇਲ ਡੀਡ ਐਕਸਬ. ਪੀ-3 ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ (ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਅਤੇ ਮੋਰਟਗੇਜ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਲਕਾਂ ਵਜੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ. ਪੀ-3 ਅਤੇ ਮੋਰਗੇਜ ਡੀਡ ਸਾਬਕਾ. P-2 ਇਹ ਅੱਗੇ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਕਤ ਪਾਠ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਅਤੇ ਮੋਰਗੇਜ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, Exh. ਪੀ-1 ਨੂੰ 20 ਮਈ, 1960 ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀ-2 ਨੂੰ 24 ਜੁਲਾਈ, 1961 ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕਸ.ਬੀ. ਪੀ-3 ਨੂੰ 30 ਮਈ, 1960 ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਲੜਿਆ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵੰਡ ਕਬਿਤ

Dhan Kaur (Deceased) through her L.Rs and others v.5
Shamsher Singh and others (M.M. Kumar, J.)

ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

(7) ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 10 ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਟਵਾਰੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਹਿ ਐਂਟਰੀਆਂ ਮਾਰਕ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 'ਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਹੀ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਨੇ ਮਾਰਕ 'A' ਅਤੇ 'B' 'ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੁਦਈ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 13 ਅਤੇ 18 ਸੂਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ/ਮੌਰਗੇਜ਼ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਖਾਸ ਖਸਰਾ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਵੈਡੀਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਉਹੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭਾਗ I ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਤੋਂ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ

“ਉਪਰੋਕਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ A ਅਤੇ B ਮਾਰਕ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਵੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਹੀ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਹੀ ਧਿਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 13 ਅਤੇ 18 ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਦੇ ਕੇ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਈ ਹੈ। ਵੰਡ ਸਬੰਧੀ ਪਟਵਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਵੰਡ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਖਾਸ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਵੇਕਲਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ, ਉਹ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਦੂਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਖਾਸ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਵੰਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਬਜ਼ਾ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਭਾਜਨ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ ਦੀ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉਸਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਇਸ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਿਵੇਕਲੇ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਸਾਰੇ ਸਹਿ-ਸਾਂਝੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ”

(8) ਸ੍ਰੀ ਵਿਲ. Vikas Bahl learnedsi counsel 3 ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 11, 14 ਤੋਂ 26, 28, 29, 30 ਅਤੇ 32 ਨੇ ਵੰਡ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 10 ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਖੁਦ ਵੇਚਿਆ ਹੈ।

2003 ਦੇ ਸੀ.ਐੱਮ. ਨੰਬਰ 12819 ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਦੁਆਰਾ 148 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਉਸਦਾ ਹਿੱਸਾ। ਇਸ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 10 ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਹਿੱਸਾ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ-ਵੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(9) ਸ੍ਰੀ ਬਹਿਲ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 13 ਅਤੇ 18 ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 242 ਕਨਾਲ 5 ਮਰਲੇ ਦੀ ਮਿਣਤੀ। ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ 20 ਜੂਨ, 1958 ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿੱਜੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਬਕਾ. ਪੀ.-1 ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਗਈ, ਮੋਰਟਗੇਜ ਡੀਡ ਐਕਸ. ਪੀ-2 ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਸਾਬਕਾ. ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਪੀ-3 ਜੋ ਕਿ ਬਹਿ ਮਾਰਕਡ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਟਵਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰੀਟੇਲਜ਼ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਅਤੇ ਮੋਰਗੇਜ ਡੀਡ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਰ ਨਿਵੇਕਲਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ। ਸਾਬਕਾ ਪੀ-1 ਨੂੰ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ 20 ਮਈ, 1960 ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪੀ-2 ਨੂੰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 24 ਜੁਲਾਈ 1961 ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸ. ਪੀ-3 ਨੂੰ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ 30 ਜੂਨ, 1960 ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹ ਸੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 10 ਅਤੇ 13 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ (ਜੋ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐਲ.ਆਰ. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਲੜਿਆ ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ।

(10) ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵੰਡ ਦੀ ਡੀਡ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡ ਦੀ ਡੀਡ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ

Dhan Kaur (Deceased) through her L.Rs and others v.7
Shamsher Singh and others (M.M. Kumar, J.)

ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵੰਡ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਜਿਸਟਰੀ I ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਮਾਰਕ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਚੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਿਹੜੇ

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 'ਏ' ਮਾਰਕ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 10 (ਹੁਣ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 6 ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਸਥਿਤ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਬੀ' ਮਾਰਕ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਮਾਰਕ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਗੇ। ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੁੰਨਾ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਸੂਰਜ ਭਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਟੀ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ. ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ, (2) ਅਤੇ ਗੁਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੁਖ ਰਾਮ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ (3) ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਅਧੀਨ, 1908 ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ I ent ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਟਵਾਰੇ ਦਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਬਹਿ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (4) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(1) ਇੱਕ ਹੋਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ Ralisedrby ਨੇ ਵਿੱਕਰੀ ਡੀਡ ਸਾਬਕਾ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ। PX-1 ਤੋਂ PX-6 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇਗਾ ਕਿ 148 ਕਨਾਲਾਂ 1-1/2 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੁੱਲ ਰਕਬਾ 9/33 ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 10 ਦੁਆਰਾ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਹੁਣ ਉਸਦੇ L.R. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ)। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 6) ਜੋ ਕਿ 540 ਕਨਾਲ 13 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਸੀ.ਐਮ. ਨੰਬਰ 12819-ਸੀ 2003 ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 4 ਫਰਵਰੀ, 2004 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਸਟਾਪੇਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੰਡ ਨੂੰ ਗੈਰ-

- (2) ਏਆਈਆਰ 1975 ਐਸਸੀ 1119
- (3) 1974 ਕਰ. ਐਲਜੇ 466
- (4) 1963 ਕਰ. LJ 507 (DB)
- (5) ਏਆਈਆਰ 1976 ਐਸਸੀ 807

ਅਨੁਮਾਨਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਬਲਕਿ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸਨ। ਦਾਖਲਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦਾਖਲਾ ਸਬੂਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਰਾਇਣ ਭਗਵੰਤਰਾਓ ਗੋਸਾਵੀ ਬਨਾਮ ਗੋਪਾਲ ਵਿਨਾਇਕ ਗੋਸਾਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (5) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 10 ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਪੀ.2 (ਜਿਸਦੀ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਕਾਪੀ 2004 ਦੇ ਸੀ.ਐਮ. ਨੰ. 8115-ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ) ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 10 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਦਾ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸਹਿ- ਸ਼ੇਅਰਰ) ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 10 (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 6 ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵਗਾਮੀ) ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਦਾਖਲਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 10 ਕਦੇ ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਉਸਨੇ PW-4 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ (ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਪੰਨਾ 71 'ਤੇ) ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ I ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(12) ਸ੍ਰੀ ਜੇ.ਕੇ.ਐਮ.Sibal, ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੇਰੇ ਵਕੀਲ ਫੋਰਫੋਬੀਆ ਡਿਫੈਂਡਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 20 ਜੂਨ, 1958 ਦੀ ਕਬਿਤ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਧਿਰਾਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਬਟਵਾਰੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਜੂਦ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਮਾਰਕ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਭਾਵੇਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦਾ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਵੰਡ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਵੱਲ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਾਰਕ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। . ਅਜਿਹਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਕਰੇਗਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਗਣਿਤ ਗਣਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 10 ਨੂੰ 9/33 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 48 ਕਨਾਲ 1-1/2 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ, ਦੀ ਨੇੜਤਾ

(6) ਏਆਈਆਰ 1960 ਐਸਸੀ 100

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਸੜਕ ਲਈ। ਖਾਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗਣਿਤਿਕ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ 148 ਕਨਾਲ ਅਤੇ 1-1/2 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ ਕਿ ਵੰਡ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮਾਲੀਆ

Dhan Kaur (Deceased) through her L.Rs and others v.9
Shamsher Singh and others (M.M. Kumar, J.)

ਰਿਕਾਰਡ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਵਜੋਂ ਸਾਂਝੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਅਜਿਹੀ ਇੰਦਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਨਿਵੇਕਲੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵੰਡ ਹੋਈ ਸੀ।

(13) ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:-

- (a) ਕੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਾਰਕ 'A' ਅਤੇ 'B' ਪਿਛਲੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 17(1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਭਾਗ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਵੰਡ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (b) ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 10, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 6 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ PX-1 ਤੋਂ PX-6 ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਸਟੈਂਡ ਬਾਕੀ ਹੈ।

(14) ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਪਿਛਲੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਬੂਤ ਦਾ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਟੁਕੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਰਜਿਸਟਰੀ I ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਮੁੰਨਾ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

"ਪਿਛਲੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਜੋਂ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਇਸ ਲਈ, ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(15) ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁੰਨਾ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਹੋਵੇਗੀ?

ਵੰਡ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ। ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:-

"ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੂਜੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਸਾਬਕਾ. 1Y ਬਚਾਓ ਪੱਖ 1 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਵੰਡ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਪੰਚ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵੰਡ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਆਚਰਣ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(16) ਕਾਲੇ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਘਟਾ

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਹਿ-ਪੱਖੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ। ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਰਕ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਖਿਆ:-

“ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤਾਂ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਾਠਾਂ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੁੱਕ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਨ ਲਈ. ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਜਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(17) ਹੋਰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਪੱਖੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੋਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

"ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਹਿ-ਪੱਖੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ।"

(18) ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਵੰਡ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬੀ ਅਖਤਾਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ (6), ਹੰਸ ਰਾਜ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਸੀਆਈਟੀ (7), ਅਤੇ ਦਿਗੰਬਰ ਅਧਰ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਦੇਵਰਾਮ ਗਿਰਧਰ ਪਾਟਿਲ (8) ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।) .

(19) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਘੋਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਾਰਕ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਮਹਿਜ਼ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ 'ਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਉਣ, ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰ ਦੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 11, 12, 14 ਤੋਂ 17 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਖਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 10 ਅਤੇ 33 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਵੰਡ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ

Dhan Kaur (Deceased) through her L.Rs and others v.11
Shamsher Singh and others (M.M. Kumar, J.)

ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਿੱਟੇ ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦਾਖਲੇ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਾਰਕ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਵੰਡ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਚ ਪਾਠ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੀ-1, ਪੀ 2 ਅਤੇ ਪੀ-3। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਪੋ-ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Re: ਸਵਾਲ: ਬੀ

(20) ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਪੀਐਕਸ-1 ਤੋਂ ਪੀਐਕਸ-6 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 10 ਜਿਸ ਕੋਲ ਕੁੱਲ 148 ਕਨਾਲ 1-1/2 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ 9/33 ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਹਿੱਸਾ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ

(7) 1996 (9) SCC 370

(8) 2003 (2) SCC 295

(9) 1995 Supp. (2) SCC 428

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬਟਵਾਰੇ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਵੰਡ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 13 ਅਗਸਤ, 1980 ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜੋ ਅੱਜ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਹੈ।

(21) ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਤਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 100 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ **ਹਫਾਜ਼ਤ ਹੁਸੈਨ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ ਅਤੇ ਹੋਰ (9), ਕੁਲਵੰਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (10), ਯਾਦਰਾਓ ਦਾਜੀਬਾ ਸ਼ਰਾਵਣੇ ਬਨਾਮ ਨਾਨੀਲਾਈ ਹਰਕਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ (11), ਦੇਵਾ ਬਨਾਮ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ (12)।** ਇਹ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1999 ਦੇ ਆਰ.ਐਸ.ਏ. ਨੰਬਰ 1527 ਵਿੱਚ 19 ਜਨਵਰੀ, 2005 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ **ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦੀਪ ਚੰਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ** ਧਾਰਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਖੋਜ ਗਲਤ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇ।

(22) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਬਹਾਲ ਹੋ ਗਿਆ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

- (10) (2001) 7 SCC 189
- (11) 2001 (4) SCC 262
- (12) 2002 (6) SCC 404
- (13) (2003) 7 SCC 481